

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Rūpniecības pārkārtošanās uz zaļu un digitālu Eiropas ekonomiku – regulatīvās prasības un sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības loma”

(izpētes atzinums)

(2021/C 56/02)

Ziņotāja: **Lucie STUDNIČNÁ**

Atzinuma pieprasījums	Eiropas Parlaments, 15.9.2020.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa
Pieņemts plenārsesijā	2.12.2020.
Plenārsesija Nr.	556
Balsojuma rezultāts	148/89/19
(par/pre/atturas)	

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Ir vairāki priekšnosacījumi, lai rūpniecības pāreja uz zaļu un digitālu Eiropas ekonomiku radītu ilgtspējīgu, taisnīgu un sociāli pieņemamu nākotni Eiropā. Covid-19 pandēmija ir sakāpinājusi vajadzību pēc daudz plašākas un spēcīgākas sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības līdzdalības politikas veidošanā visos līmeņos, kā arī pēc spēcīga tiesiskā regulējuma un Eiropas līmeņa standartiem, jo īpaši sociālajā programmā. Šim vajadzētu būt vienam no būtiskākajiem Eiropas sociālo tiesību pīlāra (ESTP) īstenošanai paredzētā rīcības plāna uzdevumiem.

1.2. EESK uzskata, ka ir būtiski svarīgi atzīt komplementaritāti starp klimata pārmaiņām, aprites ekonomikas rīcībpolitikām un uzņēmumu sociālo atbildību un uzsvērt, ka atjaunojamo energoresursu enerģijai ir aprites raksturs.

1.3. Rūpniecības pārkārtošanās ir atkarīga no darba devēju, uzņēmēju un privātā sektora iesaistīšanās strukturālu pārmaiņu īstenošanā. Tā kā inovācijas avots Eiropā parasti ir mazas struktūras, uzmanība ir jāvērs uz šo uzņēmumu darbībai labvēlīgas uzņēmējdarbības vides radīšanu un MVU potenciāla stiprināšanu, jo šie uzņēmumi nodrošina uz zināšanām balstītus augsta līmeņa pakalpojumus. Tiem bieži vien ir celmlaužu loma saistīto nozaru tirgus pozīciju veidošanā, un tie ir uzticami un pret krīzēm izturīgi darba devēji. Būtu arī jāizmanto sociālās ekonomikas uzņēmumu un organizāciju pieredze, jo to darbība aktīvi norisinās jomās, kuras ietekmē zaļā un digitālā pārkārtošanās. Tāpēc to uzņēmējdarbības un sociālās inovācijas procesi ir jāveicina.

1.4. Konsekventi būtu jāievieš mehānisms privātā sektora finanšu novirzīšanai ieguldījumiem, kas būtu saderīgi ar vidiskajiem, sociālajiem un pārvaldības kritērijiem. Banku savienības, kapitāla tirgu savienības, ilgtspējīga finansējuma, digitālā finansējuma un MVU stratēģijas savstarpēji pastiprina viena otru un garantē līdzekļu virzību produktīvākiem projektiem ekonomikā, kuras finansējuma vajadzības līdz pat 80 % apmērā ir atkarīgas no banku nozares.

1.5. Noturīgai, ilgtspējīgai, taisnīgai un labklājīgai Eiropai ir vajadzīgs tiesiskais regulējums, kas var veicināt taisnīgas pārkārtošanās procesu, un vienlaikus ir jāņem vērā tā ētiskā ietekme un sabiedrības intereses, piemēram, patērētāju aizsardzība, veselība, drošība un kvalitāte. EESK iesaka Eiropas un valstu iestādēm ieviest jaunas pārvaldības struktūras, kas varētu nodrošināt vietējās ekonomikas, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības aktīvu iesaistīšanu tādu taisnīgu pasākumu izstrādē un īstenošanā, kas nodrošinātu, lai pārkārtošanās norisinātos sociāli taisnīgā veidā. Viens no galvenajiem pārvaldības mehānismiem sociāli taisnīgu pārkārtošanās procesu virzības īstenošanai un uzraudzībai ir Eiropas pusgads. EESK iesaka Eiropas pusgadā iekļaut jaunus, uzlabotus, izmērāmus un komplementārus sociālos, ekonomiskos un vides rādītājus, lai uzraudzītu Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu ievērošanu un to piefiksētu.

1.6. Būtu jāstiprina reģionu loma Eiropas pārkārtošanās programmā. Ilgtermiņa plānošana, spēcīga ar vietu saistīta pieeja, pārdomāta specializācija un cilvēkkapitāla programma ir galvenās prioritārās jomas, tāpat arī pretrunu novēršana starp ilgtermiņa pārkārtošanās mērķi un īstermiņa prioritātēm.

1.7. EESK uzskata, ka finansēšanas un atbalsta instrumenti, kas ES līmenī paredzēti ar pārkārtošanos saistītām darbībām ir jāpapildina ar valstu resursiem, nodrošinot nepieciešamo koordināciju starp dažādiem pārvaldības līmeņiem. Lai nodrošinātu pietiekamu finansējumu, EESK arī atbalsta plašākus pašu resursus.

1.8. Viens no veiksmīgas pārkārtošanās priekšnosacījumiem ir cilvēkkapitāla programma. Vairākiem dalībniekiem, tostarp izglītības iestādēm, darba devējiem, arodbiedrībām, valstu nodarbinātības dienestiem, NVO un profesionālajām organizācijām ir jāsadarbjas prasmju veidošanas jomā un visu nākotnē vajadzīgo – gan jauno, gan esošo – prasmju prognozēšanā.

1.9. EESK atzinīgi vērtē paziņoto rīcības plānu ESTP īstenošanai. Attiecīgais ES darba tiesību *acquis* būtu jāpastiprina, lai labāk atbalstītu pārkārtošanās taisnīgumu strādājošiem. Rīcības plānā būtu jānosaka tiesību minimums ES līmenī, tostarp: tiesības uz veselības un drošības apdrošināšanu visiem strādājošiem un jaunos darba veidos; tiesības uz informāciju, apspriešanos, kopīgu lēmumu pieņemšanu un līdzdalību ne tikai pārkārtošanās situācijās; tiesības pilnveidot prasmes; standartu minimums bezdarba apdrošināšanai; minimālā alga un darba koplīguma slēgšanas sarunas.

2. Vispārīgas piezīmes un uz nākotni vērsta pieeja

2.1. Šo izpētes atzinumu ir pieprasījis Eiropas Parlamenta Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja kā ieguldījumu gaidāmajā rīcības plānā ESTP īstenošanai un nākamajā ES sociālajā samītā, kas plānots 2021. gada maijā Porto.

2.2. Eiropas uzņēmumi un strādājošie saskaras ar milzīgām sociālām un ekonomiskām Covid-19 pandēmijas sekām. Sabrūk daudzi uzņēmumi, mēs zaudējam darbvietas, un mājsaimniecības zaudē iztikas līdzekļus. Neskatoties uz iepriekš nepieredzētajiem ekonomikas glābšanas pasākumiem, kuru mērķis bija mazināt stingro ierobežojumu ietekmi uz darbvietām un uzņēmumiem, ekonomikas prognozes ir ļoti satraucošas. Gaidāms, ka ES ekonomika 2020. gadā saruks par 8,3 % un 2021. gadā pieaugs par 5,8 %. Izaugsme 2021. gadā arī būs nedaudz vājāka, nekā prognozēts pavasarī⁽¹⁾. Dalībvalstu parāds ir sasniedzis rekordlīmeni, un arī ES pirmo reizi ir kopējs parāds. Mēs nezinām arī, kādas būs *Brexit* sekas.

2.3. Ir jāapzina un jāatbalsta svarīgākās nozares un sektori, sākot ar cilvēkresursiem un beidzot ar pētniecību, un jāizstrādā tāda Eiropas rūpniecības politika, kas aizsargātu šīs stratēģiskās nozares tirgū un nodrošinātu galveno resursu piegādes drošību. Eiropas rūpniecības politikai vajadzētu nodrošināt sistēmu, kurā sinerģijas veidošanas nolūkā konsekventi un visaptveroši tīktu koordinētas visas dažādās Eiropas politikas jomas. Lai īstenotu šādas pārmaiņas, Eiropas Komisijai ir jānosaka kurss un dalībvalstīm sava politika jāpieskaņo ES politikai. Tas nenozīmē mikropārvaldību, bet gan rīcībpolitiku pielāgošanu, lai tās būtu konsekventas un sekmētu transformatīvas pārmaiņas. Šāds process būs iespējams tikai ar pilsoniskās sabiedrības organizāciju un sociālo partneru aktīvu līdzdalību. Bez “sociālā kursa”, kura pamatā būtu demokrātiska un efektīva ES pilsoņu līdzdalība, zaļais kurss labumu nenesīs visiem.

2.4. Konsekventi būtu jāievieš mehānisms privātā sektora finanšu novirzīšanai ieguldījumiem, kas būtu saderīgi ar vidiskajiem, sociālajiem un pārvaldības kritērijiem. Līdz ar to banku savienības, kapitāla tirgu savienības, ilgtspējīga finansējuma, digitālā finansējuma un MVU stratēģijas savstarpēji pastiprina viena otru un garantē līdzekļu virzību produktīvākiem projektiem ekonomikā, kuras finansējuma vajadzības līdz pat 80 % apmērā ir atkarīgas no banku nozares.

2.5. Apzīmējums, kas šajā ziņā ir radies saistībā ar vides un tehnoloģiskajām pārmaiņām ir “taisnīga pārkārtošanās”. EESK uzskata, ka taisnīga pārkārtošanās ir būtisks elements gan budžetā, gan atveseļošanas plānā, kas sekmē zaļāku Eiropas ekonomiku. Tāpēc ir nepieciešams veidot izpratni, ka taisnīga pārkārtošanās ir plašāka (un neattiecas tikai uz oglekļa ekonomiku) – tajā, pamatojoties uz jaunu sociālo līgumu, pilnībā jāīsteno Eiropas sociālo tiesību pilārs⁽²⁾ un vienlaikus jāvirza reformas, kas saistītas ar sadales sistēmu, darba un privātās dzīves līdzsvaru un dzimumu līdztiesību. Saistībā ar Eiropas sociālo tiesību pilāra īstenošanu īpaši svarīgas ir augstas kvalitātes darbvietas visiem, piekļuve augstas kvalitātes

⁽¹⁾ EC Summer 2020 Economic Forecast: A deeper recession with wider divergences (EK ekonomikas prognoze 2020. gada vasarā — Dziļāka recesija ar plašākām novirzēm).

⁽²⁾ OV C 364, 28.10.2020., 1. lpp.

izglītībai un apmācībām, tostarp tiesības uz mūžizglītību, jo īpaši neaizsargātām grupām, vienlīdzīga piekļuve veselības aprūpei un sociālajiem pakalpojumiem visiem, sociālā aizsardzība un neaizsargāto grupu, piemēram, ilgstošo bezdarbnieku, sieviešu, jauniešu, migrantu un cilvēku ar invaliditāti, iekļaušana. Visus šos svarīgos mērķus iespējams sasniegt, balstoties uz plaukstošu ekonomiku, jaunām, augsti kvalificētām darbvietām, ko piedāvā darba devēji, un nepieciešamajām investīcijām tehnoloģijās.

2.6. Valstis un reģioni, kuros notiek rūpniecības pārkārtošanās, parasti saskaras ar problēmām, kas saistītas ar to rūpnieciskā pamata modernizēšanu, darbaspēka prasmju pilnveidošanu, zaudēto darbvietu kompensēšanu svarīgākajās nozarēs un zemās produktivitātes palielināšanu, jo tā ierobežo ienākumu izaugsmi. Kopumā tie gūtu labumu no zaļināšanas un tehnoloģiskā progresā, kā arī no saistītajām izmaiņām, taču dažas vietas un noteiktas iedzīvotāju grupas, jo īpaši neaizsargātas grupas, piemēram, cilvēki ar invaliditāti, vecāki cilvēki, romi un migranti, var palikt bez vajadzīgās uzmanības. Lai risinātu problēmas saistībā ar ilgtermiņa pārveidi, politikas veidotājiem, sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un galvenajām ieinteresētajām personām attiecīgajās valstīs un reģionos ir jāprognozē pārmaiņas un aktīvi jāpārvalda pārkārtošanās. Sociālajam dialogam, informācijai, strādājošo un viņus pārstāvošo organizāciju konsultācijām un līdzdalībai, tostarp lēmumu pieņemšanas struktūrās (valdēs un uzraudzības valdēs), ir būtiska nozīme uzņēmumu lēmumu pieņemšanas jautājumu risināšanā un ietekmēšanā, lai pārvaldītu pārmaiņas uz nākotni vērstā veidā. EESK mudina Komisiju stiprināt un pilnveidot sociālo dimensiju topošajā atjaunotajā rūpniecības stratēģijā.

2.7. Pandēmijas krīzes pārvarēšana un veiksmīgas rūpniecības pārkārtošanās iespējamība ir visu ieinteresēto personu interesēs – šajā nolūkā ir vajadzīgs kopīgs darbs un kopēji mērķi (piemēram, uzņēmumu attīstība ilgtermiņā), efektīvs sociālais dialogs uzticēšanās apstākļos, kā arī pozitīva attieksme. EESK uzskata, ka labai un tādējādi ilgtspējīgai uzņēmējdarbības pārvaldībai ar pārmaiņu kopīgu prognozēšanu jābūt balstītai uz pārbaudītiem un izmēģinātiem, tiesību aktos noteiktiem, obligātajiem iekšējā tirgus standartiem, un strādājošo viedoklim jāizskan, sniedzot informāciju, apspriežoties un viņiem līdzdarbojoties uzņēmumu valdēs.

2.8. Digitalizācijai un automatizācijai ir gan pozitīva, gan negatīva ietekme uz ekonomiku un sabiedrību. Šai pārejai būtu vajadzīgs regulējums, kas atbilst tehnoloģiskās pārveides tempam un būs jāsaprotamas pārmaiņām, iesaistot, piemēram, sociālos partnerus. Eiropas Uzņēmumu padomes un Eiropas uzņēmējdarbības darba padomes var kalpot kā pozitīvs piemērs obligātai strādājošo pārrobežu iesaistīšanai interešu līdzsvarošanā un risinājumu meklēšanā sociālas partnerības garā. Tas ietver strādājošo apmācību un koplīguma sarunu garantēšanu, lai atbalstītu darba autonomiju un nodrošinātu labu darba un privātās dzīves līdzsvaru. Digitalizācijas un interneta ekonomikas rezultātā ir arī radušies jauni darba veidi, piemēram, platformu darbs, kurā strādājošiem nav nekāda sociālā nodrošinājuma un darbavietas drošības un viņi bieži strādā ar ļoti nestabiliem nosacījumiem un neskaidru statusu. Viņu darba nosacījumi un statuss ir jātuvinā Eiropas līmenī, lai sekmētu taisnīgu mobilitāti un integrāciju iekšējā tirgū⁽³⁾. Šajā nolūkā EESK saskata vajadzību radīt juridisko noteiktību strādājošiem un tāpēc noteikt juridisko statusu platformu ekonomikas darbaspēkam. Vāja piekļuve sociālajai aizsardzībai vai tās neesamība rada izmaksas ne tikai pašiem strādājošiem, bet arī sociālā nodrošinājuma sistēmām.

2.9. Digitalizācija arī rada riska iespējamību tādās jomās kā finanšu stabilitāte, finanšu noziegumi un patērētāju aizsardzība. Sadrumstalotā regulatīvā situācija Eiropas Savienībā un nevienmērīgās globālās izmaiņas nozares regulēšanā šādus riskus var palielināt vēl vairāk. Tāpēc EESK uzskata, ka ES ir jāizveido visaptverošs un stabils tiesiskais regulējums šajā jomā. Tā arī iesaka ES atgriezties pie iniciatīvas par nodokļu piemērošanu lieliem digitālajiem uzņēmumiem⁽⁴⁾.

2.10. Strādājošiem ir jāvar pienācīgi sagatavoties darba tirgum, un jau notiekošās pārmaiņas ekonomikā būs būtiski svarīgas rūpniecības izaugsmei un plašākiem Eiropas ekonomiskajiem panākumiem. Jaunas un augstāka līmeņa prasmes, tostarp "zilajām apkaklītēm", rada izaicinājumu mācekļības sistēmām. Augstāka līmeņa prasēm ir vajadzīgas plašākas arodmaģības terciārās izglītības iestādēs. Atšķirībā no vislabāk izstrādātajām sākotnējās mācekļības sistēmām, problēmas

⁽³⁾ OV C 429, 11.12.2020, 173. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 429, 11.12.2020., 6. lpp.

rada valstu satvaru un kvalitātes kontroles trūkums, kā arī pāreja no sākotnējām mācekļībām uz terciāro izglītību. Nākotnē gan pilsoniskai sabiedrībai, gan visu līmeņu valdībām būs jāsadarbojas un jāveic inovācija, lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, uz ko aicina EESK pārstāvētās organizācijas ⁽⁵⁾.

2.11. EESK norāda, ka digitālo tehnoloģiju un mākslīgā intelekta pielietojumiem vajadzētu būt vēršamiem uz cilvēku un tiem būtu jāsniedz labums sabiedrībai kopumā, un atbalsta tiesisko regulējumu mākslīgajam intelektam. Pret zaļo un digitālo pārkārtošanos nevajadzētu pretoties, un ES būtu jāveicina tādu mākslīgā intelekta sistēmu attīstība, kas paredzētas īpašiem lietojumiem nolūkā paātrināt pārkārtošanos ekoloģijas un klimata jomā ⁽⁶⁾.

3. Inovācija

3.1. Radīties ievērojamas vajadzības saistībā ar inovāciju – no jaunu mazoglekļa ražošanas procesu radīšanas un paātrināšanas (no kuriem daudziem būs vajadzīgi fundamentāli atšķirīgi izstrādes un ražošanas veidi papildus jauniem ievadmateriāliem un/vai galvenajiem rūpnieciskajiem procesiem) līdz inovācijai ne tikai apritīgākās bāzes materiālu nozaru vērtības ķēdēs, bet arī energosistēmās, kas tās darbina. Turklāt visdaudzsološākās mazoglekļa tehnoloģijas būs jāaplicina rūpnieciskā mērogā. Tam būs vajadzīgs straujš politiskais atbalsts, lai ne vēlāk kā līdz 2030. gadam uzsāktu un ieviestu jaunu mazoglekļa ražošanas ceļu un materiālu izmantošanas izvēršanu.

3.2. Pārveidei, kas nepieciešama, lai nodrošinātu taisnīgu pārkārtošanos visā ES, būs vajadzīgs kopīgs satvars valdību, uzņēmumu un pilsoniskās sabiedrības mobilizēšanai, balstoties uz mērķtiecīgu problēmu risināšanu. Šajā procesā būtiska nozīme ir sociālajai inovācijai. Nozīmīgs solis šajā ziņā varētu būt ES starpnozaru stratēģijas izveide sociālās inovācijas jomā, palielināta sociālās ekonomikas dalībnieku atzīšana, kā arī viņu uzņēmējdarbības modeļu testēšana un, iespējams, izmantošana. Tas palīdzētu veidot ekosistēmu subsidētiem eksperimentiem ES, valstu, reģionālā un vietējā līmenī.

4. Uzņēmējdarbības veicināšana un privātā sektora līdzdalība

4.1. Uzņēmējdarbībai un privātā sektora līdzdalībai, kas veicina strukturālas pārmaiņas, ir būtiska nozīme rūpniecības pārkārtošanās procesā. Gadījumos, kad pastāv spēcīgs rūpnieciskais mantojums, bieži saglabājas vairāki šķēršļi inovatīvai uzņēmējdarbībai, īpaši zems jaunuzņēmumu un darbības izvēršanas līmenis, vāja uzņēmējdarbības kultūra, kā arī inovācijas un efektīvi savienotu zināšanu tīklu trūkums.

4.2. Inovācijas avots Eiropā parasti ir mazas struktūras, tāpēc uzmanība ir jāvērst uz MVU potenciāla stiprināšanu, jo šie uzņēmumi kā, piemēram, brīvo profesiju uzņēmumi, nodrošina uz zināšanām balstītus augsta līmeņa pakalpojumus, tostarp finansējuma ziņā. Tiem bieži vien ir celmlaužu loma saistīto nozaru tirgus pozīciju veidošanā, un tie ir uzticami un pret krīzēm izturīgi darba devēji.

4.3. Sociālās ekonomikas uzņēmumi un organizācijas – dalībnieki nozarē, kas ir apliecinājusi lielu noturību un palīdzējusi mazināt Covid-19 krīzes sekas, – galvenokārt ir aktīvi jomās, ko ietekmē digitālā un zaļā pārkārtošanās. Tāpēc ir jānodrošina to darbības un sociālās inovācijas procesu veicināšana.

5. Sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības loma

5.1. EESK ir uzsvērusi, ka “pārmaiņas, ko jaunās tehnoloģijas, mākslīgais intelekts un lieli dati ievieš ražošanas procesos un ekonomikā kopumā, būtiski mainīs arī darba tirgu” un ka svarīgi ir, lai “šīs pārmaiņas norit auglīga sociālā dialoga gaisotnē, kā arī ievērojot darba ņēmēju tiesības un dzīves kvalitāti” ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ EESK pētījums “*Finding a new consensus on European civil society values and their evaluation*” (Meklējot jaunu konsensu par pilsoniskās sabiedrības vērtībām un to novērtējumu).

⁽⁶⁾ OV C 47, 11.2.2020, 64. lpp.

⁽⁷⁾ OV C 353, 18.10.2019., 6. lpp.

5.2. Cieša sadarbība starp galvenajām vietējām/reģionālajām ieinteresētajām personām ir būtiski svarīga, lai konstatētu ilgtspējīgākos pielietojumus un pēc iespējas veicinātu sociālekonomisko attīstību. Labas visu līmeņu sociālo partneru prakses, kas balstītas uz kopīgumiem, kuri izveido vienlīdzīgus konkurences apstākļus ekonomiskajiem konkurentiem kādā nozarē vai reģionā, ir atskaites punkts taisnīgas pārkārtošanās stratēģijas sekmēšanai saistībā ar dekarbonizāciju un citiem klimata politikas mērķiem⁽⁸⁾.

6. Taisnīgas pārkārtošanās nodrošināšana – pārvaldība/regulatīvās prasības

6.1. Pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku rada vairākus pārvaldības sarežģījumus politikas veidotājiem. Viens no tiem ir pārkārtošanās ilgtermiņa stratēģiskās dimensijas līdzsvarošana ar vajadzību rīkoties īstermiņā. Lai gan pārkārtošanās īstenošanai ir vajadzīga ilgtermiņa stratēģiskā domāšana un politikas veidošana, šajā procesā ir vajadzīga arī spēja pielāgoties vēlēšanu cikliem un valdību un citu ieinteresēto personu vēlmei redzēt īstenoto projektu rezultātus.

6.2. Viens no galvenajiem pārvaldības mehānismiem sociāli taisnīgu pārkārtošanās procesu progresa īstenošanai un uzraudzībai ir Eiropas pusgads. Tas ir ārkārtīgi svarīgs, lai sniegtu Eiropas un valstu politikas pastāvīgu novērtējumu sociālā, ekonomikas un vides līmenī. Eiropas pusgads pakāpeniski ir ieguvis sociālāku dimensiju, taču tā makroekonomiskā un fiskālā dimensija joprojām ir noteicoša. Tāpēc EESK ierosina Eiropas pusgadā iekļaut jaunus, uzlabotus, izmērāmus un papildinošus sociālos, ekonomikas un vides rādītājus, lai uzraudzītu un izsekotu visus Eiropas sociālo tiesību pilāra aspektus un principus, kā arī 17 ilgtspējīgas attīstības mērķus⁽⁹⁾, radot sinerģijas ar sociālo rezultātu pārskatu, ieviešot koncepciju par ilgtspējīgu labklājības ekonomiku visiem⁽¹⁰⁾ kopā ar mērķtiecīgiem konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem sociālajā un vides jomā⁽¹¹⁾. Eiropas pusgads tagad arī ir pārveidots, lai nodrošinātu plašāku rīcību atveseļošanas atbalstīšanai, kas, kā EESK cer, var arī palīdzēt atjaunot visu ES pārvaldības mehānismu un likt tam darboties kā demokrātijas saglabāšanas un augšupējās konverģences Eiropas Savienībā virzītājspēkam.

6.3. Lai veiktu visaptverošu pusgada dažādajās politikas jomās ES ierosināto mērķu, iniciatīvu un ieteikumu analīzi no sinerģijas, ieguvumu un zaudējumu viedokļa, priekšnoteikums būtu augsta politikas integrācija, saskaņotība un koordinācija starp dažādajiem iestāžu dalībniekiem, kas atbildīgi par ekonomikas, sociālo un vides politiku, un būtu jāuzlabo to analīzes spējas.

6.4. Turklāt, lai kompensētu institucionālā līdzsvara trūkumu ekonomikas un sociālajā pārvaldībā, EESK iesaka, piemērojot ES fiskālos noteikumus, ar kuriem publiskos ieguldījumus neiekļauj deficīta aprēķinos, izmantot “zelta likumu”⁽¹²⁾, un ņemt vērā arī esošo parāda līmeņu ilgtspēju, lai garantētu modernu veselības aprūpes, ekoloģisko, izglītības un tehnoloģisko infrastruktūru un novērstu iepriekš nepieredzētu recesiju⁽¹³⁾.

6.5. Tāpat EESK atzinīgi vērtē arī to, ka Eiropas Komisija ir apturējusi Stabilitātes un izaugsmes paktu, un lūdz to pārskatīt⁽¹⁴⁾, lai nodrošinātu gan stabilitāti, gan izaugsmi nolūkā atbalsēt ES rūpniecības atveseļošanu un pārkārtošanos uz klimatneitrālu aprites un digitālo ekonomiku.

7. Reģionālie priekšnosacījumi rūpniecības pārkārtošanai

7.1. Rūpniecības pārkārtošanās notiek dažādos veidos, tāpēc ir grūti piemērot universālu vienas politikas pieeju jaunu rūpniecības ceļu veidošanai. Lai gan dažās ekonomikas nozarēs notiks lejupslīde, “neatgriezeniski” samazinot ekonomisko ražošanu un nodarbinātību, citās nāksies veikt radikālu pārstrukturēšanu. Tāpēc būs nepieciešama visaptveroša politiska pieeja un būtiski ieguldījumi gan publiskā, gan privātā sektorā, kā arī labi strādājošu vietējo un reģionālo tirgu atbalsts.

⁽⁸⁾ Pamatnolīgums ogļu ieguves taisnīgai pārkārtošanai un ilgtspējīgai kalnrūpniecības kopienas attīstībai 2019.–2027. gada periodā (Spānija); Darbvietas klimatam (Portugāle); Sociālo partneru nolīgums par taisnīgu pārkārtošanos un klimata pārmaiņām (Grieķija); *Thyssenkrupp Steel Europe*: Gaidāmais pakts attiecībā uz tēraudu 2020.–2030. gadam (Vācija (2020. gada marts)).

⁽⁹⁾ OV C 120, 14.4.2020., 1. lpp.

⁽¹⁰⁾ Charveriat, C. un Bodin, E. (2020), *Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy*.

⁽¹¹⁾ OV C 14, 15.1.2020., 1. lpp.

⁽¹²⁾ OV C 311, 18.9.2020, 1. lpp.

⁽¹³⁾ OV C 311, 18.9.2020, 1. lpp.

⁽¹⁴⁾ OV C 311, 18.9.2020, 1. lpp.

7.2. Ilgtermiņa pārkārtošanās mērķa saskaņošana ar īstermiņa prioritātēm var būt sarežģīta, jo var būt grūti iegūt sabiedrības atbalstu politikas pasākumiem, kam ir ierobežotas tūlītējās sekas. Tas reģionus, kuros notiek rūpniecības pārkārtošanās, nostāda sarežģītā situācijā. No vienas puses, tiem ir jātiek galā ar neatliekamo vajadzību rīkoties, ko rada lejupslīde tradicionālajās nozarēs, lai risinātu tādas problēmas kā augstāks bezdarba līmenis, ienākumu zaudējumi un dzīves līmeņa pasliktināšanās daļai iedzīvotāju, jo īpaši nelabvēlīgākā situācijā esošām un neaizsargātām grupām, piemēram, cilvēkiem ar invaliditāti vai veciem cilvēkiem. No otras puses, viņiem ir jārikojas, lai izmantotu iespējas, kas saistītas ar rūpniecības modernizāciju, piemēram, rūpniecības ar augstāku pievienoto vērtību piesaistīšana, jaunu uzņēmumu un uzņēmējdarbības modeļu radīšana un/vai piesaistīšana un labāka pamattehnoloģiju izmantošana. Nepareiza rīcība rada politiskās sekas, kas var arī ietekmēt atbalstu klimatrīcībai. Galēji labējo kustību pieaugums Eiropā un citur daļēji ir saistāms ar deindustriālizāciju un veselu reģionu atstāšanu novārtā⁽¹⁵⁾.

8. Tikšanās ar reģioniem, kuros notiek rūpniecības pārkārtošanās, – galvenie rezultāti

8.1. Reģionu, kuros notiek rūpniecības pārkārtošanās, loma Eiropas programmā būtu jāpastiprina. Reģionālo administrāciju iesaistīšana varētu palīdzēt izveidot nepieciešamās ekosistēmas veiksmīgam pārkārtošanās procesam. Ilgtermiņa plānošana, spēcīga ar vietu saistīta pieeja, pārdomāta specializācija un cilvēkkapitāla programma ir minēti kā šī procesa priekšnosacījumi.

8.2. Vairāki reģioni Eiropā, jo īpaši ogļu un tērauda reģioni, vai nu ekonomisku, vai ar klimata programmu saistītu iemeslu dēļ šo pārkārtošanos jau ir veikuši. Veiksmīgas pārkārtošanās galvenais priekšnosacījums ir iekļaujoša, savlaicīga rīcības pieeja, lai cilvēkiem nodrošinātu apmierinošas nākotnes izredzes. Tas ietver reālistiska ceļveža izstrādi, nepieciešamās pētniecības infrastruktūras radīšanu un tehnoloģisko, inovācijas, akadēmisko un izglītības iespēju nodrošināšanu līdz ar nepieciešamo finansējumu. Lai nodrošinātu piemērotu finansējumu, Eiropas instrumentiem, kas plānoti šo reģionu atbalstam (piem., Eiropas Taisnīgas pārkārtošanās fondam), nebūtu jāaizstāj darbs valstu līmenī.

9. Finansējums un atbalsts ar pārkārtošanos saistītām darbībām un projektiem ES līmenī

9.1. Rūpniecības pārkārtošanās process var sniegt milzīgas iespējas, taču, lai tās izmantotu, ir nepieciešami būtiski ieguldījumi progresīvā ražošanā un piekļūstamā infrastruktūrā, kā arī pētniecībā un inovācijā. Tas arī rada sākotnējās izmaksas, kas ietver ienākumu aizstāšanas pabalstus un izmaksas saistībā ar strādājošo (pār)kvalifikāciju.

9.2. Gan valstu, gan ES līmenī jau pastāv daudz instrumentu ar pārkārtošanos saistīto darbību un projektu atbalstam. Mērķis nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos tika atkārtoti pausts arī ES atveseļošanas plānā. Taču politikas atbalsta pasākumi pārāk bieži tiek neatkarīgi izstrādāti un īstenoti dažādos pārvaldības līmeņos, un tie ir vāji koordinēti vai netiek koordinēti un maz tiek uzraudzīti un vērtēti.

9.3. EESK aicina Padomi un Eiropas Parlamentu 2021.–2027. gada DFS palielināt un piešķirt pietiekamu finansējumu ieguldījumu vajadzībām, lai īstenotu reālu un strauju zaļo un digitālo pārkārtošanos. Lai nodrošinātu pietiekamu finansējumu, EESK arī atbalsta pašu resursu klāsta paplašināšanu, iespējams, iekļaujot digitālo pakalpojumu nodokli, kopējo konsolidēto uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi un finanšu darījumu nodevu⁽¹⁶⁾.

9.4. Pašreizējā plānošanas periodā lieliem uzņēmumiem, kas ir saņēmuši Eiropas strukturālo un investīciju fondu atbalstu, piemērojamie noteikumi paredz, ka tiem ir jāveic attiecīgo iemaksu atmaksa, ja desmit gadu laikā pēc saņemtā atbalsta beidzamā maksājuma ražošanas darbība tiek pārcelta ārpus Eiropas Savienības (Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013⁽¹⁷⁾ 71. panta 2. punkts). EESK uzskata, ka nākamajā plānošanas periodā noteikumi ir jāpastiprina, lai veicinātu repatriāciju un garantētu kohēziju, saglabātu ražošanas struktūru/spēju, palielinātu nodarbinātību un veicinātu ilgtspējīgāku teritoriālo attīstību.

⁽¹⁵⁾ Rodríguez-Pose, A. (2017), *The revenge of the places that don't matter (and what to do about it)*, *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 11. sēj., 1. Nr., 189. – 209. lpp.

⁽¹⁶⁾ OV C 440, 6.12.2018, 106. lpp.

⁽¹⁷⁾ OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.

9.5. EESK atbalsta arī ES fiskālās pārvaldības uzlabošanu, ņemot vērā ilgtermiņa riskus un mācoties no pieredzes, kas gūta, izvērtējot zaļās budžeta plānošanas paraugpraksi un fiskālos plānus. Arī nodokļu stimuli ir vajadzīgi, lai pārliecinātu uzņēmumus un individuālus ieguldīt zaļās iniciatīvās, kam ir sociāla ietekme⁽¹⁸⁾.

9.6. Lai risinātu problēmas, kas apgrūtina Eiropas pārkārtošanos uz zaļu un digitālu ekonomiku, ir jāiegulda plaši līdzekļi, kādus nav iespējams iegūt ar tradicionālajiem banku aizdevumu līdzekļiem. Privātajam sektoram būs jānodrošina liels investīciju daudzums. Konsekventi būtu jāievieš mehānisms privātā sektora finanšu novirzīšanai ieguldījumiem, kas būtu saderīgi ar vidiskajiem, sociālajiem un pārvaldības kritērijiem. Banku savienības, kapitāla tirgu savienības, ilgtermiņa finansējuma, digitālā finansējuma un MVU stratēģijas līdz ar to savstarpēji stiprina un garantē fondu virzību produktīvākiem projektiem. EESK atzinīgi vērtē ilgtermiņa finansējuma platformas izveidi un paredz sociālas taksonomijas veidošanu.

10. Ietekme uz nodarbinātību

10.1. Tā kā rūpniecības pārkārtošanās bieži liek pāriet no kādreizējām un tradicionālām ražošanas nozarēm uz darbībām, kas vērstas uz nākotni (pat tradicionālos sektoros), tā var izraisīt augstāku vidējo bezdarba līmeni (vismaz uz laiku), jo deindustrializācija ir koncentrēta vietējā līmenī un prasmju bāze ir sektoros, kuros notiek lejupslīde. Prognozēšana un strādājošo pārstāvju iesaistīšana nozares un uzņēmuma līmenī un pirms lēmumu pieņemšanas ir būtiski svarīga. Ir ārkārtīgi svarīgi, lai ar rūpniecības pārkārtošanos saistītā politika palīdzētu strādājošiem un vietējām kopienām, jo īpaši strādājošiem ar invaliditāti un citiem strādājošiem no neaizsargātām grupām, pārvaldīt pārkārtošanos ar pēc iespējas mazākiem traucējumiem, vienlaikus maksimāli palielinot iespējamus ieguvumus.

10.2. Prasmis

10.2.1. Lai veiksmīgi pārkārtotos uz nākotnes darbu, nodarbinātības un prasmju veidošanas politika ir jāpielāgo vietējiem darba tirgus apstākļiem. Tajā pašā laikā prasmju piedāvājumam ir jābūt atbilstošam to pieprasījumam. Labāka nākotnē vajadzīgo prasmju kopuma prognozēšana un tā piedāvājums, nodrošinot strādājošo piemērotu pārkvalificēšanu un prasmju pilnveidi, tostarp piekļuvi mūžizglītībai, ir jāapvieno ar politiku, kas stimulē ieguldījumus jaunos nodarbinātības avotos un produktivitātes pieaugumā. Rūpniecības pētniecībā un izstrādē ir īpaši jāmeklē iespējas iegūt vadošās pozīcijas tehnoloģiju jomā, jo tās savukārt radītu iespējas prasmju pilnveidei. Tehniskajiem institūtiem, profesionālajām organizācijām un NVO, kā arī valstu nodarbinātības aģentūrām arī būs nozīmīga loma, jo tās nodrošinās atbalstu ar pārkvalifikācijas programmām.

10.2.2. EESK norāda, ka, atbalstot cilvēkus ar apmācību taisnīgas digitālās un zaļās pārkārtošanās laikā, ir jāsāk ar neformālās un ikdienējās mācīšanās (NFIL) apstiprināšanu, kā arī ar mācību kursu atziņas un sertifikācijas nodrošināšanu, jo tādējādi NFIL kļūst par pilnvērtīgu personīgās kvalifikācijas daļu⁽¹⁹⁾.

10.3. Prasmju programmā lielāka uzmanība būtu jāpievērš pamatkompetenču veidošanai obligātajos izglītības ciklos/programmās, kā arī jauniešu un pieaugušo apmācībā.

10.4. Komisija ir publicējusi Digitālās izglītības rīcības plānu (2021.–2027. gadam)⁽²⁰⁾. Tai būtu jābūt transversālai stratēģijai, kas varētu arī palielināt izglītības un apmācību stratēģisko nozīmīgumu Eiropas līmeņa politikas jomās.

⁽¹⁸⁾ OV C 311, 18.9.2020, 63. lpp.

⁽¹⁹⁾ OV C 10, 11.1.2021., 40. lpp.

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/deap-factsheet-sept2020_en.pdf.

10.5. Rīcības plāns ESTP īstenošanai

Taisnīga pārkārtošanās rada vajadzību pēc pienācīgas sociālās politikas, lai veicinātu labus darba nosacījumus, labi funkcionējošas darba koplīguma slēgšanas sarunas un sociālo partneru attiecību sistēmas, un ir arī jānodrošina pienācīga sociālā aizsardzība, lai palīdzētu strādājošiem pārkārtošanās procesā. EESK vēlas ierosināt dažus priekšlikumus gaidāmajam Komisijas rīcības plānam ESTP īstenošanai.

10.5.1. EESK ierosina Komisijai atkārtoti izvērtēt attiecīgo ES darba tiesību *acquis* adekvātumu, to stiprinot, lai labāk atbalstītu taisnīgu pārkārtošanos strādājošajiem.

10.5.2. Tiesības uz drošību un veselības aizsardzību ir būtiskas darba vietas tiesības visiem strādājošajiem neatkarīgi no viņu nodarbinātības attiecībām vai no tā, kādu uzņēmējdarbības modeli viņi izmanto. EESK ļoti satrauc tas, ka daži jauni darba veidi, ko radījusi klimata un digitālā pārkārtošanās, varētu atrasties ārpus darba aizsardzības noteikumu darbības jomas. Turklāt digitalizētās darba vietās jau ir apliecināti ievērojami riski, piemēram, darba intensitātes pastiprināšanās, stress un psihosociāla vardarbība ⁽²¹⁾, un nākotnē varam gaidīt mākslīgā intelekta izraisītus negadījumus ⁽²²⁾, kas ir jānovērš. Tāpēc EESK aicina nodrošināt, lai visi strādājošie Eiropas Savienībā būtu aizsargāti ar tiesību aktiem darba aizsardzības jomā ⁽²³⁾.

10.5.3. EESK mudina Eiropas Komisiju regulāri pārskatīt Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR) un saistīto regulējumu, ņemot vērā tehnoloģisko attīstību ⁽²⁴⁾.

10.5.4. Sociālajam dialogam valstu un Eiropas līmenī ir būtiska nozīme ekonomikas, darba un sociālās politikas veidošanā. EESK atbalsta ieceri attiecīgā valstu, reģionālā un Eiropas līmenī īstenotā sociālajā dialogā izstrādāt atbilstošus pasākumus taisnīgas pārkārtošanās nodrošināšanai, lai pārvaldītu, mainītu un garantētu minimālo aizsardzību darbvietu reorganizācijas vai kolektīvas atlaišanas gadījumos, kuru iemesls ir tehnoloģiskas, demogrāfiskas, globalizācijas un klimata pārmaiņu, kā arī aprītes ekonomikas izraisītas pārmaiņas, tostarp tiesības iesaistīties sarunās par koplīgumu slēgšanu, lai prognozētu pārmaiņas un nodrošinātu atbalstu skartajiem strādājošiem (Direktīvas par kolektīvo atlaišanu pielāgošana) ⁽²⁵⁾.

10.5.5. EESK atkārtoti norāda, ka, ieviešot izmaiņas, jaunas tehnoloģijas un mākslīgā intelekta sistēmas, kas var izraisīt pārmaiņas darba organizācijā, darba uzraudzībā un kontrolē, kā arī darba ņēmēju novērtēšanas un darbā pieņemšanas sistēmās, ir jāapspriežas ar strādājošiem un viņu pārstāvjiem un viņi jāinformē. Informēšanas un apspriešanās tiesību ievērošana, pienācīgi īstenojot EUP direktīvu, ir jānodrošina visos uzņēmumos, un ES līmenī būtu jāievieš saskaņota sistēma darbinieku dalībai valdes līmenī. Tāpēc EESK aicina izveidot stingru un stabilu Eiropas satvaru attiecībā uz informēšanu, apspriešanos un strādājošo līdzdalību ⁽²⁶⁾ kā nozīmīgu aspektu taisnīgas un godīgas rekonstrukcijas veidošanai un vides un digitālajai pārkārtošanai. Komisijai būtu jāveicina sociālais dialogs nolūkā iesaistīt strādājošos klimata un digitālajā pārkārtošanā visās dalībvalstīs un uzraudzīt tās rezultātus Eiropas pusgada ietvaros.

10.5.6. Ir vajadzīgs satvars sociāli atbildīgai pārstrukturēšanai un korporatīvo pārmaiņu prognozēšanai, kas papildinātu esošās tiesības uz informāciju, konsultācijām un strādājošo līdzdalību un savienotu Eiropas sociālā modeļa galvenos elementus ⁽²⁷⁾. EESK uzskata, ka Eiropas Komisijai būtu jāpārskata ES kvalitātes sistēma pārmaiņu un pārstrukturēšanās prognozēšanai un jāierosina juridisks pamats konkrētiem vispārējiem nosacījumiem attiecībā uz strādājošo līdzdalību, lai uzlabotu strādājošo iesaistīšanos Eiropas zaļā kursa un digitalizācijas problēmu risināšanā ⁽²⁸⁾.

⁽²¹⁾ SDO (2019) *The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work* (Fiziskas un psihosociālas vardarbības un uzņēmumā draudi digitalizētā darbā).

⁽²²⁾ OV C 47, 11.2.2020, 64. lpp.

⁽²³⁾ OV C 14, 15.1.2020, 52. lpp.

⁽²⁴⁾ OV C 47, 11.2.2020, 64. lpp.

⁽²⁵⁾ OV C 14, 15.1.2020, 1. lpp.

⁽²⁶⁾ OV C 10, 11.1.2021, 14. lpp.

⁽²⁷⁾ OV C 161, 6.6.2013., 35. lpp.

⁽²⁸⁾ OV C 364, 28.10.2020., 1. lpp.

10.5.7. Ar rīcības plānu būtu jānosaka tiesību minimums ES līmenī – EESK ir aicinājusi rīkoties saistībā ar minimālo ienākumu aizsardzību ⁽²⁹⁾, lai ierobežotu nabadzību un veicinātu iekļaujošu darba tirgu, un tāpēc atzinīgi vērtē Padomes prezidentvalsts Vācijas un Komisijas plānus izveidot Eiropas satvaru minimālo ienākumu shēmām ⁽³⁰⁾. EESK ir ieteikusi apsvērt iespēju ES dalībvalstīs noteikt kopējus minimālos standartus bezdarba apdrošināšanas jomā ⁽³¹⁾. Komiteja ir arī aicinājusi izstrādāt Eiropas iniciatīvu par minimālo algu un darba koplīguma slēgšanas sarunām ⁽³²⁾, un tāpēc atzinīgi vērtē ⁽³³⁾ Komisijas iniciatīvu par pienācīgu minimālo algu Eiropas Savienībā ⁽³⁴⁾.

10.6. *Jauns sociālais līgums*

Lai veidotu ceļus uz tādu atveseļošanu, kuras gaitā tiktu veikti ieguldījumi darbvietās un aizsargātas tiesības un iztikas minimums, lai atjaunotu spēcīgas darba tirgus iestādes visiem strādājošiem atbilstoši agrākajām saistībām un lai nodrošinātu sociālo aizsardzību, EESK aicina, izmantojot sociālo dialogu, taisnīgu pārkārtošanos izvirzīt atveseļošanas centrā un aktīvi iesaistīt pilsonisko sabiedrību, lai palīdzētu izstrādāt sociālu, taisnīgu un iekļaujošu rūpniecības pārkārtošanos.

Briselē, 2020. gada 2. decembrī.

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētāja
Christa SCHWENG*

⁽²⁹⁾ OV C 190, 5.6.2019., 1. lpp.

⁽³⁰⁾ Padomes secinājumi par minimālo ienākumu aizsardzības stiprināšanu nolūkā apkarot nabadzību un sociālo atstumtību Covid-19 pandēmijas laikā un pēc tās.

⁽³¹⁾ OV C 97, 24.3.2020., 32. lpp.

⁽³²⁾ OV C 429, 11.12.2020., 159. lpp.

⁽³³⁾ OV C 364, 28.10.2020., 1. lpp.

⁽³⁴⁾ COM(2020) 682 final.

PIELIKUMS

Turpmāk minētie grozījumi ieguva vismaz vienu ceturto daļu nodoto balsu, taču tika noraidīti debatēs (Reglamenta 59. panta 3. punkts).

a) 2.1. punkts (9. grozījums)

Grozīt šādi:

2.1. ~~Šo izpētes atzinumu ir pieprasījusi Eiropas Parlamenta Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja kā ieguldījumu gaidāmajā rīcības plānā ESTP īstenošanai un nākamajā ES sociālajā samītā, kas plānots 2021. gada maijā Porto. Šo izpētes atzinumu pieprasīja Eiropas Parlamenta Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja. Eiropas Parlamenta vēstulē teikts, ka atzinumā jāaplūko pirmām kārtām šādi temati: taisnīga pārkārtošanās, zaļais kurss, digitālā pārkārtošanās, rūpniecības stratēģija, nodarbinātība un sociālā iekļaušana. Tie veido pamatu virknei pašreizējo un gaidāmo legīslatīvo un nelegīslatīvo dosjē saistībā ar zaļo un digitālo pārveidi.~~

Balsojuma rezultāts:

Par: 99

Pret: 129

Atturas: 20

b) 2.2. punkts (10. grozījums)

Grozīt šādi:

2.2. Eiropas uzņēmumi un strādājošie saskaras ar milzīgām ~~ekonomiskām un sociālām un ekonomiskām~~ Covid-19 pandēmijas sekām. Sabrūk daudzi uzņēmumi, ~~mēs cilvēki zaudējam~~ darbvietas, un mājsaimniecības zaudē iztikas līdzekļus. Neskatoties uz iepriekš nepieredzētajiem ekonomikas glābšanas pasākumiem, kuru mērķis bija mazināt stingro ierobežojumu ietekmi uz darbvietām un uzņēmumiem, ekonomikas prognozes ir ļoti satraucošas. Gaidāms, ka ES ekonomika 2020. gadā saruks par 8,3 % un 2021. gadā pieaugs par 5,8 %. Izaugsme 2021. gadā arī būs nedaudz vājāka, nekā prognozēts pavasarī ⁽¹⁾. Covid-19 pandēmija ir smagi skārusi Eiropas ekonomiku: daudzi uzņēmumi sabrūk, mēs zaudējam darbvietas, mājsaimniecības zaudē iztikas līdzekļus, veselības aprūpes pakalpojumi zaudē efektivitāti. Dalībvalstu parāds ir sasniedzis rekordlīmeni, kas pārsniedz paredzētos izdevumu noteikumus, un arī ES pirmo reizi ir kopējs parāds. Mēs nezinām arī, kādas būs Brexit sekas, un nezinām, kad pandēmija beigsies.

Balsojuma rezultāts:

Par: 95

Pret: 140

Atturas: 22

c) 2.3. punkts (11. grozījums)

Grozīt šādi:

2.3. Ir jāapzina un jāatbalsta svarīgākās nozares un sektori, sākot ar cilvēkresursiem un beidzot ar pētniecību, un jāizstrādā tāda Eiropas rūpniecības politika, kas aizsargātu šīs stratēģiskās nozares tirgū un nodrošinātu galveno resursu piegādes drošību. Eiropas rūpniecības politikai vajadzētu nodrošināt sistēmu, kurā sinerģijas veidošanas nolūkā konsekventi un visaptveroši tiktu koordinētas visas dažādās Eiropas politikas jomas. Lai īstenotu šādas pārmaiņas, Eiropas Komisijai ir jānosaka kurss un dalībvalstīm sava politika

(1) EC Summer 2020 Economic Forecast: A deeper recession with wider divergences (EK ekonomikas prognoze 2020. gada vasarā – Dziļāka recesija ar plašākām novirzēm).

jāpieskaņo ES politikai. Tas nenozīmē mikropārvaldību, bet gan rīcībpolitiku pielāgošanu, lai tās būtu konsekventas un sekmētu transformatīvas pārmaiņas. Šāds process būs iespējams tikai ar pilsoniskās sabiedrības organizāciju un sociālo partneru aktīvu līdzdalību. Bez "sociālā kursa", kura pamatā būtu demokrātiska un efektīva ES pilsoņu līdzdalība, zaļais kurss labumu nenesīs visiem.

Balsojuma rezultāts:

Par: 91

Pret: 137

Atturas: 18

d) 2.5. punkts JAUNS (13. grozījums)

Pievienot šādu jaunu punktu:

2.5. Labākā politiskā reakcija ir papildīt cerības saistībā ar Next Generation EU, kas ir unikāla iespēja ātrai un pārveidi sekmējošai atveseļošanai. Par visaugstāko prioritāti būtu jāizvirza šā procesa uzsākšana sadarbībā ar privāto sektoru.

Balsojuma rezultāts:

Par: 97

Pret: 136

Atturas: 22

e) 2.6. punkts JAUNS (14. grozījums)

Pievienot šādu jaunu punktu:

2.6. Brexit izraisītās problēmas jāpārvar, radot spēcīgu stimulu stiprināt vienoto tirgu, kas nodrošina stabilāku un konkurētspējīgāku vidi uzņēmumiem.

Balsojuma rezultāts:

Par: 93

Pret: 141

Atturas: 20

f) 2.4. punkts (15. grozījums)

Grozīt šādi:

2.4. Apzīmējums, kas šajā ziņā ir radies saistībā ar vides un tehnoloģiskajām pārmaiņām ir "taisnīga pārkārtošanās". EESK uzskata, ka taisnīga pārkārtošanās ir būtisks elements gan budžetā, gan atveseļošanas plānā, kas sekmē zaļāku Eiropas ekonomiku. Tāpēc ir nepieciešams veidot izpratni, ka taisnīga pārkārtošanās ir plašāka (un neattiecas tikai uz oglekļa ekonomiku) — tajā, pamatojoties uz jaunu sociālo līgumu, pilnībā jāsteno Eiropas sociālo tiesību pilārs⁽²⁾ un vienlaikus jāvirza reformas, kas saistītas ar sadales sistēmu, un tās pamatā ir darba un privātās dzīves līdzsvars līdzsvaru un dzimumu līdztiesība līdztiesību. Saistībā ar Eiropas sociālo tiesību pilāra īstenošanu īpaši svarīgas ir augstas kvalitātes darbvietas visiem, piekļuve augstas kvalitātes izglītībai un apmācībām, tostarp mūžizglītībai tiesības uz mūžizglītību, jo īpaši runājot par neaizsargātām grupām, vienlīdzīga piekļuve veselības aprūpei un sociālajiem pakalpojumiem visiem, sociālā aizsardzība un neaizsargāto grupu, piemēram, ilgstošo bezdarbnieku, sieviešu, jauniešu, legālo migrantu un cilvēku ar invaliditāti, iekļaušana. Visus šos svarīgos mērķus iespējams sasniegt, balstoties uz plaukstošu ekonomiku, jaunām, augsti kvalificētām darbvietām, ko piedāvā darba devēji, un nepieciešamajām investīcijām tehnoloģijās.

(2) European Economic and Social Committee's contribution to the European Commission's 2021 Work Programme (Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas ieguldījums Eiropas Komisijas 2021. gada darba programmā).

Balsojuma rezultāts:

Par: 82

Pret: 152

Atturas: 20

g) 2.5. punkts (16. grozījums)

Grozīt šādi:

2.5. Valstis un reģioni, kuros notiek rūpniecības pārkārtošanās, parasti saskaras ar problēmām, kas saistītas ar to rūpnieciskā pamata modernizēšanu, darbaspēka prasību pilnveidošanu, zaudēto darbvietu kompensēšanu svarīgākajās nozarēs un zemās produktivitātes palielināšanu, jo tā ierobežo ienākumu izaugsmi, augšupēju konverģenci un nelabvēlīgo demogrāfiskās attīstības tendenču absorbēšanu. Kopumā tie gūtu labumu no zaļināšanas un tehnoloģiskā progresa un no saistītajām izmaiņām, taču dažas vietas un noteiktas iedzīvotāju grupas, jo īpaši neaizsargātas grupas, piemēram, cilvēki ar invaliditāti, vecāki cilvēki, romi un atbilstīgie migranti, var palikt bez vajadzīgās uzmanības. Lai risinātu problēmas saistībā ar ilgtermiņa pārveidi, politikas veidotājiem, sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un galvenajām ieinteresētajām personām attiecīgajās valstīs un reģionos ir jāprognozē pārmaiņas un aktīvi jāpārvalda pārkārtošanās. Sociālajam dialogam, informācijai, strādājošo ~~un viņus pārstāvošo organizāciju~~ konsultācijām un līdzdalībai, tostarp lēmumu pieņemšanas procesā ~~strukturās (valdēs un uzraudzības valdēs)~~, ir būtiska nozīme uzņēmumu lēmumu pieņemšanas jautājumu risināšanā un ietekmēšanā, lai pārvaldītu pārmaiņas uz nākotni vērstā veidā. ~~EESK mudina Komisiju stiprināt un pilnveidot sociālo dimensiju topošajā atjaunotajā rūpniecības stratēģijā.~~

Balsojuma rezultāts:

Par: 92

Pret: 152

Atturas: 17

h) 2.6. punkts (17. grozījums)

Grozīt šādi:

2.6. Pandēmijas krīzes pārvarēšana un veiksmīgas rūpniecības pārkārtošanās iespējamība ir visu ieinteresēto personu interesēs – šajā nolūkā ir vajadzīgs kopīgs darbs un kopēji mērķi (piemēram, uzņēmumu attīstība ilgtermiņā), efektīvs sociālais dialogs uzticēšanās apstākļos, kā arī pozitīva attieksme. EESK uzskata, ka ~~panākumu atslēga ir laba~~ un tādējādi ilgtspējīga un ilgtspējīga ~~uzņēmējdarbības pārvaldība~~ ar pārmaiņu kopīgu prognozēšanu jābūt balstītai uz pārbaudītiem un izmēģinātiem, tiesību aktos noteiktiem, obligātajiem iekšējā tirgus standartiem, un strādājošo viedoklim jāizskan, sniedzot informāciju, apspriežoties un viņiem līdzdarbojoties uzņēmumu valdēs.

Balsojuma rezultāts:

Par: 90

Pret: 151

Atturas: 18

i) 2.7. punkts (18. grozījums)

Grozīt šādi:

2.7. Digitalizācijai un automatizācijai ir gan pozitīva, gan negatīva ietekme uz ekonomiku un sabiedrību. Šai pārejai būtu vajadzīgas ~~regulējums pieejas, kas ir atbilstošs~~ regulējums pieejas, kas ir atbilstošs tehnoloģiskās pārveides tempam un pārmaiņu prognozēm, iesaistot, piemēram, sociālos partnerus. Eiropas Uzņēmumu padomes un Eiropas uzņēmēj sabiedrības darba padomes var kalpot kā pozitīvs piemērs obligātai strādājošo pārrobežu iesaistīšanai interešu līdzsvarošanā un risinājumu meklēšanā sociālas partnerības garā. Tas ietver strādājošo apmācību un

koplīguma vai citu sociālu līgumu sarunu garantēšanu, lai atbalsētu darba autonomiju un nodrošinātu labu darba un privātās dzīves līdzsvaru. Digitalizācijas un interneta ekonomikas rezultātā ir arī radušies jauni darba veidi, piemēram, platformu darbs, kurā strādājošiem nav nekāda sociālā nodrošinājuma un darbavietas drošības un kuru viņi bieži veic ar ļoti nestabiliem nosacījumiem un neskaidru statusu. Viņu darba nosacījumi un statuss ir jātuvinā Eiropas līmenī, lai sekmētu taisnīgu mobilitāti un integrāciju iekšējā tirgū⁽³⁾. Šajā nolūkā EESK saskata vajadzību radīt juridisko noteiktību strādājošiem un tāpēc noteikt juridisko statusu platformu ekonomikas darbspēkam. Vāja piekļuve sociālajai aizsardzībai vai tās neesamība rada izmaksas ne tikai pašiem strādājošiem, bet arī sociālā nodrošinājuma sistēmām.

Balsojuma rezultāts:

Par: 88

Pret: 149

Atturas: 24

j) 2.8. punkts (19. grozījums)

Grozīt šādi:

2.8. Digitalizācija arī rada riska iespējamību tādās jomās kā finanšu stabilitāte, finanšu noziegumi un patērētāju aizsardzība. Sadrumstalotā regulatīvā situācija Eiropas Savienībā un nevienmērīgās globālās izmaiņas nozares regulēšanā šādus riskus var palielināt vēl vairāk. Tāpēc EESK uzskata, ka ES ir jāizveido visaptverošs un stabils tiesiskais regulējums šajā jomā. Tā arī iesaka ESAO līmenī 2021. gadā panākt globālu risinājumu nodokļu jomā ES atgriezties pie iniciatīvas par nodokļu piemērošanu lieliem digitālajiem uzņēmumiem⁽⁴⁾.

Balsojuma rezultāts:

Par: 89

Pret: 149

Atturas: 22

k) 5.2. punkts (21. grozījums)

Grozīt šādi:

5.2. Cieša sadarbība starp galvenajām vietējām/reģionālajām ieinteresētajām personām ir būtiski svarīga, lai konstatētu ilgtspējīgākos pielietojumus un pēc iespējas veicinātu sociālekonomisko attīstību. Labas visu līmeņu sociālo partneru prakses, kas balstītas uz koplīgumiem vai citiem sociālā dialoga veidiem, kuri rada izveido vienlīdzīgus konkurences apstākļus ekonomiskajiem konkurentiem kādā nozarē vai reģionā, ir atskaites punkts taisnīgas pārkārtošanās stratēģijas sekmēšanai saistībā ar dekarbonizāciju un citiem klimata politikas mērķiem⁽⁵⁾.

Balsojuma rezultāts:

Par: 93

Pret: 146

Atturas: 19

⁽³⁾ EESK (SOC/645) atzinums "Taisnīgi darba nosacījumi platformu ekonomikā".

⁽⁴⁾ EESK atzinums "Čīna pret krāpšanu nodokļu jomā, nodokļu apiešanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju".

⁽⁵⁾ Pamatnolīgums ogļu ieguves taisnīgai pārkārtošanai un ilgtspējīgai kalnrūpniecības kopienu attīstībai 2019.–2027. gada periodā (Spānija); Darbavietas klimatam (Portugāle); Sociālo partneru nolīgums par taisnīgu pārkārtošanos un klimata pārmaiņām (Grieķija); Thyssenkrupp Steel Europe: Gaidāmais pakts attiecībā uz tēraudu 2020.–2030. gadam (Vācija (2020. gada marts)).

l) 6.2. punkts (22. grozījums)

Grozīt šādi:

6.2. Viens no galvenajiem pārvaldības mehānismiem sociāli taisnīgu pārkārtošanās procesu progresā īstenošanai un uzraudzībai ir Eiropas pusgads. Tas ir ārkārtīgi svarīgs, lai sniegtu Eiropas un valstu politikas pastāvīgu, periodisku novērtējumu sociālā, ekonomikas un vides līmenī. Eiropas pusgads pakāpeniski ir ieguvis sociālāku dimensiju, taču tā makroekonomiskā un fiskālā dimensija joprojām ir noteicoša. ~~Tāpēc EESK ierosina Eiropas pusgadā iekļaut jaunus, uzlabotus, izmērāmus un papildinošus sociālos, ekonomikas un vides rādītājus, lai uzraudzītu un izsekotu visus Eiropas sociālo tiesību pilāra aspektus un principus, kā arī 17 ilgtspējīgas attīstības mērķus⁽⁶⁾, radot sinerģijas ar sociālo rezultātu pārskatu, ieviešot koncepciju par ilgtspējīgu labklājības ekonomiku visiem⁽⁷⁾ kopā ar mērķtiecīgiem konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem sociālajā un vides jomā⁽⁸⁾. Pusgads tagad arī ir pārveidots, lai nodrošinātu plašāku rīcību atveseļošanas atbalstīšanai, kas, kā EESK cer, var arī palīdzēt nostiprināt atjaunot visu ES pārvaldības mehānismu un likt tam darboties kā demokrātijas saglabāšanas stimulēšanas un augsņpējas konverģences Eiropas Savienībā virzītājspēkam.~~

Balsojuma rezultāts:

Par: 87

Pret: 148

Atturas: 21

m) 6.4. punkts (23. grozījums)

Grozīt šādi:

6.4. Turklāt, lai kompensētu institucionālā līdzsvara trūkumu ekonomikas un sociālajā pārvaldībā, EESK iesaka izmantot labi līdzsvarotu "zelta likumu"⁽⁹⁾ ES fiskālo noteikumu, ar ko pamatotus publiskos ieguldījumus neiekļauj deficīta aprēķinos, piemērošanā, neapdraudot finansiālo stabilitāti vidējā termiņā un ņemot vērā arī esošo un turpmāko parāda līmeni ilgtspēju, lai garantētu modernu veselības aprūpes, ekoloģisko, izglītības un tehnoloģisko infrastruktūru un novērstu iepriekš nepieredzētu recesiju⁽¹⁰⁾.

Balsojuma rezultāts:

Par: 87

Pret: 159

Atturas: 16

n) 9.3. punkts (24. grozījums)

Grozīt šādi:

9.3. EESK aicina Padomi un Eiropas Parlamentu uzlabot uzņēmējdarbības vidi un 2021.–2027. gada DFS palielināt un piešķirt pietiekamu finansējumu ieguldījumu vajadzībām, lai īstenotu reālu un strauju zaļo un digitālo pārkārtošanos. Lai nodrošinātu pietiekamu finansējumu, EESK arī atbalsta pašu resursu klāsta, kas, iespējams, veidots no ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas, oglekļa ievērošanas mehānisma (CBAM) un digitālās nodevas ienēmumiem, paplašināšanu paplašināšanas ietekmes analīzi, iespējams, iekļaujot digitālo pakalpojumu nodokli, kopējo konsolidēto uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi un finanšu darījumu nodevu⁽¹¹⁾.

⁽⁶⁾ EESK atzinums "2020. gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģija", OV C 120, 14.4.2020, 1. lpp.

⁽⁷⁾ Charveriat, C. un Bodin, E. (2020), *Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy*.

⁽⁸⁾ EESK atzinums "Eiropas sociālo tiesību pilārs – sākotnējās īstenošanas novērtējums un ieteikumi nākotnei", OV C 14, 15.1.2020, 1. lpp.

⁽⁹⁾ OV C 311, 18.9.2020, 1. lpp.

⁽¹⁰⁾ OV C 311, 18.9.2020, 1. lpp.

⁽¹¹⁾ OV C 440, 6.12.2018., 106. lpp.

Balsojuma rezultāts:

Par: 91

Pret: 157

Atturas: 13

o) 9.4. punkts (25. grozījums)

Grozīt šādi:

9.4. Pašreizējā plānošanas periodā lieliem uzņēmumiem, kas ir saņēmuši Eiropas strukturālo un investīciju fondu atbalstu, piemērojami noteikumi paredz, ka tiem ir jāveic attiecīgo iemaksu atmaksa, ja desmit gadu laikā pēc saņemtā atbalsta beidzamā maksājuma ražošanas darbība tiek pārcelta ārpus Eiropas Savienības (Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 71. panta 2. punkts). EESK uzskata, ka nākamajā plānošanas periodā noteikumi ir jāpastiprina, lai veicinātu repatriāciju un garantētu kohēziju stratēģiskās autonomijas labad, saglabātu ražošanas struktūru/spēju, palielinātu nodarbinātību un veicinātu ilgtspējīgāku teritoriālo attīstību.

Balsojuma rezultāts:

Par: 89

Pret: 149

Atturas: 19

p) 9.5. punkts (26. grozījums)

Grozīt šādi:

9.5. EESK atbalsta arī ES fiskālās pārvaldības uzlabošanu, ņemot vērā ilgtspējas riskus un mācoties no pieredzes, kas gūta, izvērtējot zaļās budžeta plānošanas paraugpraksi un fiskālos plānus. Arī nodokļu stimuli ~~var būt~~ vajadzīgi, lai ~~mudinātu~~~~pārlicinātu~~ uzņēmumus un individuus ieguldīt zaļās iniciatīvās, kam ir sociāla ietekme⁽¹²⁾. Šādas subsīdijas būtu rūpīgi jāizvērtē izmaksu un ieguvumu analizē.

Balsojuma rezultāts:

Par: 93

Pret: 154

Atturas: 16

q) 9.6. punkts (27. grozījums)

Grozīt šādi:

9.6. Lai risinātu problēmas, kas apgrūtina Eiropas pārkārtošanos uz zaļu un digitālu ekonomiku, ir jāiegulda plaši līdzekļi, kādus nav iespējams iegūt ar tradicionālajiem banku aizdevumu līdzekļiem. ~~Būs vajadzīgi privātā sektora līdzekļi. Katru gadu dažādu veidu privāti fondi lielos apmēros tiek ieguldīti kaitējošā ekonomiskā darbībā daudzveidīgās rūpniecības jomās. Tie var kļūt par zaudētiem aktīviem.~~ Būs vajadzīgi privātā sektora līdzekļi. Katru gadu dažādu veidu privāti fondi lielos apmēros tiek ieguldīti kaitējošā ekonomiskā darbībā daudzveidīgās rūpniecības jomās. Tie var kļūt par zaudētiem aktīviem. Konsekventi būtu jāievieš mehānisms privātā sektora finanšu novirzīšanai ieguldījumiem, kas būtu saderīgi ar vidiskajiem, sociālajiem un pārvaldības kritērijiem. Banku savienības, kapitāla tirgu savienības, ilgtspējīga finansējuma, digitālā finansējuma un MVU stratēģijas līdz ar to savstarpēji stiprina un garantē fondu virzību produktīvākiem projektiem. EESK atzinīgi vērtē ilgtspējīga finansējuma platformas izveidi un paredz sociālas taksonomijas veidošanu.

⁽¹²⁾ OV C 311, 18.9.2020, 63. lpp.

Balsojuma rezultāts:

Par: 74

Pret: 154

Atturas: 31

r) 10.1. punkts (28. grozījums)

Grozīt šādi:

10.1. Tā kā rūpniecības pārkārtošanās bieži liek pāriet no kādreizējām un tradicionālām ražošanas nozarēm uz darbībām, kas vērstas uz nākotni (pat tradicionālos sektoros), tā var izraisīt augstāku vidējo bezdarba līmeni (vismaz uz laiku), jo deindustrializācija ir koncentrēta vietējā līmenī un prasmju bāze ir sektoros, kuros notiek lejupslīde. ~~Prognozēšana un strādājošo pārstāvju iesaistīšana nozares un uzņēmuma līmenī un pirms lēmumu pieņemšanas ir būtiski svarīga. Ir ārkārtīgi svarīgi, lai ar rūpniecības pārkārtošanos saistītā politika palīdzētu strādājošiem un vietējām kopienām, jo īpaši strādājošiem ar invaliditāti un citiem strādājošiem no neaizsargātām grupām, pārvaldīt pārkārtošanos ar pēc iespējas mazākiem traucējumiem, vienlaikus maksimāli palielinot iespējamus ieguvumus.~~

Balsojuma rezultāts:

Par: 88

Pret: 149

Atturas: 17

s) 10.5., 10.5.1., 10.5.2., 10.5.3., 10.5.4., 10.5.5., 10.5.6., 10.5.7. punkts (30. grozījums)

Svītrot punktu.

10.5. Rīcības plāns ESTP īstenošanai

~~Taisnīga pārkārtošanās rada vajadzību pēc pienācīgas sociālās politikas, lai veicinātu labus darba nosacījumus, labi funkcionējošas darba kopīguma slēgšanas sarunas un sociālo partneru attiecību sistēmas, un ir arī jānodrošina pienācīga sociālā aizsardzība, lai palīdzētu strādājošiem pārkārtošanās procesā. EESK vēlas ierosināt dažus priekšlikumus gaidāmajam Komisijas rīcības plānam ESTP īstenošanai.~~

~~10.5.1. EESK ierosina Komisijai atkārtoti izvērtēt attiecīgo ES darba tiesību acquis adekvātumu, to stiprinot, lai labāk atbalstītu taisnīgu pārkārtošanos strādājošiem.~~

~~10.5.2. Tiesības uz drošību un veselības aizsardzību ir būtiskas darba vietas tiesības visiem strādājošiem neatkarīgi no viņu nodarbinātības attiecībām vai no tā, kādu uzņēmējdarbības modeli viņi izmanto. EESK ļoti satrauc tas, ka daži jauni darba veidi, ko radījuši klimata un digitālā pārkārtošanās, varētu atrasties ārpus darba aizsardzības noteikumu darbības jomas. Turklāt digitalizētās darba vietās jau ir apliecināti ievērojami riski, piemēram, darba intensitātes pastiprināšanās, stress un psihosociāla vardarbība⁽¹³⁾, un nākotnē varam gaidīt maksīgā intelekta izraisītus negadījumus⁽¹⁴⁾, kas ir jānovērš. Tāpēc EESK aicina visus strādājošos Eiropas Savienībā aizsargāt ar tiesību aktiem darba aizsardzības jomā⁽¹⁵⁾.~~

⁽¹³⁾ SDO (2019) *The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work* (Fiziskas un psihosociālas vardarbības un uzņēmšanās draudi digitalizētā darbā).

⁽¹⁴⁾ OV C 47, 11.2.2020., 64. lpp.

⁽¹⁵⁾ OV C 14, 15.1.2020., 52. lpp.

10.5.3. EESK mudina Eiropas Komisiju regulāri pārskatīt Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR) un saistīto regulējumu, ņemot vērā tehnoloģisko attīstību⁽¹⁶⁾.

10.5.4. Sociālajam dialogam valstu un Eiropas līmenī ir būtiska nozīme ekonomikas, darba un sociālās politikas veidošanā. EESK atbalsta ieceri attiecīgā valstu, reģionālā un Eiropas līmenī īstenotā sociālajā dialogā izstrādāt atbilstošus pasākumus taisnīgas pārkārtošanās nodrošināšanai, lai pārvaldītu, mainītu un garantētu minimālo aizsardzību darbvietu reorganizācijas vai kolektīvas atlaišanas gadījumos, kuru iemesls ir tehnoloģiskas, demogrāfiskas, globalizācijas un klimata pārmaiņu, kā arī aprītes ekonomikas izraisītas pārmaiņas, tostarp tiesības iesaistīties sarunās par kopīgumu slēgšanu, lai prognozētu pārmaiņas un nodrošinātu atbalstu skartajiem strādājošiem (Direktīvas par kolektīvo atlaišanu pielāgošana)⁽¹⁷⁾.

10.5.5. EESK atkārtoti norāda, ka, ieviešot izmaiņas, jaunas tehnoloģijas un mākslīgā intelekta sistēmas, kas var izraisīt pārmaiņas darba organizācijā, darba uzraudzībā un kontrolē, kā arī darba ņēmēju novērtēšanas un darbā pieņemšanas sistēmās, ir jāapspriežas ar strādājošiem un viņu pārstāvjiem un viņi jāinformē. Informēšanas un apspriešanās tiesību ieviešana, pienācīgi īstenojot EUP direktīvu, ir jānodrošina visos uzņēmumos, un ES līmenī būtu jāievieš saskaņota sistēma darbinieku dalībai valdes līmenī. Tāpēc EESK aicina izveidot stingru un stabili Eiropas satvaru attiecībā uz informēšanu, apspriešanos un strādājošo līdzdalību⁽¹⁸⁾ kā nozīmīgu aspektu taisnīgas un godīgas rekonstrukcijas veidošanai un vides un digitālajai pārkārtošanai. Komisijai būtu jāveicina sociālais dialogs nolūkā iesaistīt strādājošos klimata un digitālajā pārkārtošanā visās dalībvalstīs un uzraudzīt tās rezultātus Eiropas pusgada ietvaros.

10.5.6. Ir vajadzīgs satvars sociāli atbildīgai pārstrukturēšanai un korporatīvo pārmaiņu prognozēšanai, kas papildina esošās tiesības uz informāciju, konsultācijām un strādājošo līdzdalību un savieno Eiropas sociālā modeļa galvenos elementus⁽¹⁹⁾. EESK uzskata, ka Eiropas Komisijai būtu jāpārskata ES kvalitātes sistēma pārmaiņu un pārstrukturēšanās prognozēšanai un jāierosina juridisks pamats konkrētiem vispārīgiem nosacījumiem attiecībā uz strādājošo līdzdalību, lai uzlabotu strādājošo iesaistīšanos Eiropas zaļā kursa un digitalizācijas problēmu risināšanā⁽²⁰⁾.

10.5.7. Ar rīcības plānu būtu jānosaka tiesību minimums ES līmenī — EESK ir aicinājusi rīkoties saistībā ar minimālo ienākumu aizsardzību⁽²¹⁾, lai ierobežotu nabadzību un veicinātu iekļaujošu darba tirgu, un tāpēc atzinīgi vērtē Padomes prezidentvalsts Vācijas un Komisijas plānus izveidot Eiropas satvaru minimālo ienākumu shēmām⁽²²⁾. EESK ir ieteikusi apsvērt iespēju ES dalībvalstīs noteikt kopējus minimālos standartus bezdarba apdrošināšanas jomā⁽²³⁾. Komiteja ir arī aicinājusi izstrādāt Eiropas iniciatīvu par minimālo algu un darba kopīguma slēgšanas sarunām⁽²⁴⁾, un tāpēc atzinīgi vērtē⁽²⁵⁾ Komisijas iniciatīvu par iniciatīvu par adekvātu minimālo algu Eiropas Savienībā⁽²⁶⁾.

Balsojuma rezultāts:

Par: 93

Pret: 149

Atturas: 17

⁽¹⁶⁾ OV C 47, 11.2.2020., 64. lpp.

⁽¹⁷⁾ OV C 14, 15.1.2020., 1. lpp.

⁽¹⁸⁾ EESK atzinums SOC/644 "Sociālais dialogs par ekonomikas ilgtspēju un izturētspēju" (pieņemts 29.10.2020., vēl nav publicēts).

⁽¹⁹⁾ OV C 161, 6.6.2013., 35. lpp.

⁽²⁰⁾ EESK rezolūcija par Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas ieguldījumu Eiropas Komisijas 2021. gada darba programmā.

⁽²¹⁾ OV C 190, 5.6.2019., 1. lpp.

⁽²²⁾ Padomes secinājumi par minimālo ienākumu aizsardzības stiprināšanu nolūkā apkarot nabadzību un sociālo atstumtību Covid-19 pandēmijas laikā un pēc tās.

⁽²³⁾ OV C 97, 24.3.2020., 32. lpp.

⁽²⁴⁾ EESK atzinums "Pienācīgas minimālās algas visā Eiropā".

⁽²⁵⁾ EESK rezolūcija par Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas ieguldījumu Eiropas Komisijas 2021. gada darba programmā.

⁽²⁶⁾ COM(2020) 682 final.

t) 10.6. punkts (31. grozījums)

Svītrot punktu

10.6. Jauns sociālais līgums

Lai veidotu ceļus uz tādu atveseļošanu, kuras gaitā tiktu veikti ieguldījumi darbvietās un aizsargātas tiesības un iztikas minimums, lai atjaunotu spēcīgas darba tirgus iestādes visiem strādājošiem atbilstoši agrākajām saistībām un lai nodrošinātu sociālo aizsardzību, EESK aicina, izmantojot sociālo dialogu, taisnīgu pārkārtošanos izvirzīt atveseļošanas centru un aktīvi iesaistīt pilsonisko sabiedrību, lai palīdzētu izstrādāt sociālu, taisnīgu un iekļaujošu rūpniecības pārkārtošanos.

Balsojuma rezultāts:

Par: 85

Pret: 146

Atturas: 19

u) 1.1. punkts (1. grozījums)

Grozīt šādi:

1.1. Ir vairāki priekšnosacījumi, lai rūpniecības pāreja uz zaļu un digitālu Eiropas ekonomiku radītu ilgtspējīgu, taisnīgu un sociāli pieņemamu nākotni Eiropā. Tomēr ir jāņem vērā jauna situācija. Covid-19 pandēmija ir smagi skārusi Eiropu: daudzi uzņēmumi sabruk, mēs zaudējam darbu, māsaimniecības zaudē iztiku, veselības aprūpes pakalpojumi zaudē efektivitāti. Tā ir sakāpinājusi vajadzību pēc daudz plašākas un spēcīgākas sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības līdzdalības politikas veidošanā visos līmeņos, kā arī pēc spēcīga tiesiskā regulējuma reālistiska satvara un Eiropas līmeņa standartiem, ņemot vērā dalībvalstu īpatnības un kompetenču sadalījumu starp ES un dalībvalstīm, kā arī subsidiaritātes principu, jo īpaši sociālajā programmā. Šim vajadzētu būt vienam no būtiskākajiem Eiropas sociālo tiesību pilāra (ESTP) īstenošanai paredzētā rīcības plāna uzdevumiem.

Balsojuma rezultāts:

Par: 90

Pret: 146

Atturas: 18

v) 1.5. punkts JAUNS (4. grozījums)

Pievienot šādu jaunu punktu:

1.5. Labākā politiskā reakcija ir piepildīt cerības saistībā ar Next Generation EU, kas ir unikāla iespēja ātrai un pārveidi sekmējošai atveseļošanai. Par visaugstāko prioritāti būtu jāizvirza šā procesa uzsākšana sadarbībā ar privāto sektoru.

Balsojuma rezultāts:

Par: 97

Pret: 136

Atturas: 22

w) 1.6. punkts JAUNS (5. grozījums)

Pievienot šādu jaunu punktu:

1.6. ~~Brexit izraisītās problēmas jāpārvar, radot spēcīgu stimulu stiprināt vienoto tirgu, kas nodrošina stabilitāti un konkurētspējīgāku vidi uzņēmumiem.~~

Balsojuma rezultāts:

Par: 93

Pret: 141

Atturas: 20

x) 1.4. punkts (6. grozījums)

Grozīt šādi:

~~1.4. Noturīgai, ilgtspējīgai, taisnīgai un labklājīgai Eiropai ir vajadzīgs tiesiskais konsekvents regulējums, kas var veicināt taisnīgas pārkārtošanās procesu, un vienlaikus ir jāņem vērā tā ētiskā ietekme un sabiedrības intereses, piemēram, patērētāju aizsardzību, veselību, drošību un kvalitāti. EESK iesaka Eiropas un valstu iestādēm ieviest jaunas pārvaldības struktūras, kas var nodrošināt vietējās ekonomikas, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības aktīvu iesaistīšanu tādu taisnīgu pasākumu izstrādē un īstenošanā, lai pārkārtošanās norisinātos sociāli taisnīgā veidā. Viens no galvenajiem pārvaldības mehānismiem sociāli taisnīgu pārkārtošanās procesu virzības īstenošanai un uzraudzībai ir Eiropas pusgads. EESK iesaka Eiropas pusgadā iekļaut jaunus, uzlabotus, izmērāmus un komplementārus sociālos, ekonomiskos un vides rādītājus, lai uzraudzītu Eiropas sociālo tiesību pilāra principu ievērošanu un to piefiksētu.~~

Balsojuma rezultāts:

Par: 80

Pret: 145

Atturas: 16

y) 1.8. punkts (8. grozījums)

Grozīt šādi:

~~1.8. EESK atzinīgi vērtē paziņoto rīcības plānu ESTP īstenošanai. Attiecīgais ES darba jautājumu tiesību acquis politikas jomas būtu jāpastiprina, lai labāk atbalstītu pārkārtošanās taisnīgumu strādājošiem. Rīcības plānā būtu jānosaka tiesību minimums ES līmenī, tostarp: attiecībā uz tiesības uz veselības un drošības apdrošināšanu visiem strādājošiem un jaunus darba veidos; tiesības uz informāciju, apspriešanos, kopīgu lēmumu pieņemšanu un līdzdalību ne tikai pārkārtošanās situācijās; tiesības prasīju pilnveidoti prasmes; standartu minimumu bezdarba apdrošināšanai; minimālāo algau un darba koplīguma slēgšanas sarunāsām vai arī citiem dažādiem vienošanās veidiem, kas atbilst dalībvalstu kompetencei.~~

Balsojuma rezultāts:

Par: 98

Pret: 148

Atturas: 17